

Motion till riksdagen

1989/90:Ju808

av Kjell Ericsson och Ingbritt Irhammar

(båda c)

Narkotikabekämpningen

Narkotikan är en farsot i vårt samhälle som måste bekämpas på alla områden. Den är också orsak till en betydande del av brottsligheten i hela vår värld. Missbruket finns utbrett i olika ålderskategorier, men det kanske drabbar den yngre generationerna hårdast. Många ungdomar som fastnat i missbruket får sällan någon andra chans. Oftast blir de utslagna för livet redan före 30 årsåldern. Missbruket finns även bland personer som är socialt etablerade. T.ex. har gruppen av socialt anpassade helgmissbrukare ökat under de senaste åren. Knarket är således inte längre ett berusningsmedel bara för de utslagna i samhället utan finns i alla samhällsklasser.

Redan 1982 förklarade statsminister Ingvar Carlsson i direktiven till narkotikakommissionens arbete att det skulle göras "Rent hus mot knarket". Tyvärr har utvecklingen gått i motsatt riktning trots alla berömvärda insatser av polis och tull. Narkotikaläget idag är minst lika allvarligt som det var hösten 1982. Även om det inte finns några helt säkra undersökningar på området, är det mycket som tyder på att antalet tunga missbrukare är större idag. Olika myndigheter har rapporterat ett ökat missbruk av amfetamin och kokain samt även i viss mån cannabis på senare tid. Kombinationen av alkohol och narkotikamissbrukare är också en vanlig grupp.

Den ökande brottsligheten, inte minst den narkotikarelaterade brottsligheten, har många orsaker men kan kanske generellt sägas vara en följd av den allmänna samhällsutvecklingen, som lett till en större brist på social kontroll. Den ökade rörligheten har också lett till att det går lättare att transportera illegala pengar och varor mellan olika orter och olika länder.

Som ett led i att komma tillrätta med narkotikamissbruket är det mycket viktigt att klart deklarerat, att bruk av narkotika aldrig kan accepteras. Legalisering av narkotikapreparat och utrustning som sprutor och dyl kan inte på något sätt bidra till att lösa problemet med narkotikamissbruket. Det är viktigt att samhället entydigt och kategoriskt tar avstånd från narkotikamissbruket. Det får på denna punkt inte råda någon tvekan.

Vi har tyvärr haft tendenser till glidningar i den offentliga attityden till narkotika när det gällt eget bruk. Det har gällt åttelseftergift vid smärre innehav och det har gällt attityder i samband med lagstiftningen angående kriminaliseringen.

Gladjande nog har man under senare år från samhällets sida intagit en mer restriktiv hållning mot knarket. Lagstiftningen har fått en viss skärpning

mm. Detta är dock inte tillräckligt utan det måste till ytterligare skärpningar samtidigt som polis och tull måste få behövliga resurser för att klara av bekämpningen. Det är därtill nödvändigt att hela vårdsektorn på området fungerar bra. Således är det en lång rad åtgärder som erfordras både nationellt och internationellt.

Narkotikaflödet måste först och främst stoppas vid gränserna och vid själva försäljningen. Framförallt måste narkotikahandel störas på gatulangningsnivå. Genom att försvåra för langare begränsas bl.a. möjligheten att förse nyfikna ungdomar och andra nybörjare med droger.

Härutöver måste toleransnivån för ringa narkotikabrott sänkas. Tyvärr så har denna toleransnivå tillåtits höjas under de senaste åren. Detta innebär t.ex. att man kan inneha upp till 100 gram hasch eller 10 gram amfetamin eller 1 gram heroin, utan att detta betraktas som mer än ringa narkotikabrott. Detta brott leder enbart till bötesstraff. Den avskräckande, störande och brottsförebyggande effekten har därmed kraftigt försämrats. Detta synsätt från lagstiftarens sida och den förändring som tycks ha skett i praxis är inte acceptabel.

Åtgärder

Många åtgärder erfordras således för att komma tillrätta med narkotikamissbruket. En del sådana åtgärder ger vi förslag på enligt följande:

- * Narkotikalagstiftningen måste tillämpas mera strikt, där bruk av narkotika måste kunna leda till fängelse, vilket samtidigt innebär möjligheter till urin- och blodprovstagning.
- * De fackliga organisationerna och arbetsgivarna bör engageras för att stoppa narkotika på arbetsplatserna.
- * Insatser av ideella organisationer och enskilda personer är ett värdefullt inslag i samhällets kamp mot narkotikamissbruket och bör stödjas.
- * Det är nödvändigt att aktivt bekämpa marknadsföringen av alster som är tänkt att associera till narkotika särskilt när den är riktad mot barn och ungdom.
- * Lag och rätt liksom antidrogundervisning i skolorna är ett viktigt led i det förebyggande arbetet, som behöver förstärkas.
- * Skolans personal bör i ökad utsträckning underrätta polis, när de misstänker narkotikaförsäljning och missbruk bland elever. De bör även ges information om hur man känner igen tidiga symptom på missbruk. Sekretesslagstiftningen får inte lägga hinder i vägen för ett viktigt informationsutbyte mellan polis, skola och sociala myndigheter.
- * Polisen måste få tillräckliga resurser för att effektivt kunna förebygga, uppdaga och utreda narkotikabrott.
- * Även tullen måste få erforderliga resurser för att stoppa narkotikan vid gränsen. Vid t.ex. tullövergångarna på E 18 i Hälso och väg 61 i Charlottenberg, Hälsingborg m.fl. orter har beslagen av narkotika ökat markant under det senaste året. Med utökade resurser hos tullen torde det finnas möjligheter att klart försvåra införsel av narkotika till Sverige.
- * Gemensamma resurser bör satsas för att uppnå ett nära och effektivt samarbete mellan tullen och polisens narkotikarotlar.

- * Kraftfulla åtgärder krävs för att göra kriminalvårdsanstalterna narkotikafria.
- * Villkorlig frigivning kan förverkas och kvalifikationstiderna göras längre för ny permission vid narkotikamissbruk under anstaltstiden.
- * Antalet vårdplatser för omhändertagande enligt LVM och LVU måste utökas så att de motsvarar behoven.
- * Grundprincipen måste vara att åtalsunderlåtelse ej får tillämpas vid narkotikabrott.
- * Narkotikapreparat som tidigare inte klassats som narkotika bör snabbt kunna omfattas av lagstiftningen och därmed möjliggöra temporära importstopp.
- * Reglerna för godtrosvärv bör ändras så att försäljning av stöldgods avsevärt försvåras, eftersom sådan försäljning ofta finansierar missbruk av narkotika.
- * Sverige bör aktivt delta i det internationella samarbetet för att minska odling, tillverkning och distribution av narkotika.
- * Rutiner bör utarbetas i det pågående integrationsarbetet med EG så att inte narkotikasmuggling underlättas i samband med friare person- och kapitalrörelser i Europa.
- * En ny totalundersökning beträffande narkotikamissbruk genomförs.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förslag till sänkning av toleransnivån för innehav av narkotika,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av resurser till tull och polis för narkotikabekämpning,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förslaget att bruk av narkotika skall kunna leda till fängelse,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen i övrigt anförts om narkotikabekämpandet.

Stockholm den 18 januari 1990

Kjell Ericsson (c)

Ingbritt Irhammar (c)